

СЕКЦІЯ 2 МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

СФЕРА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЯК ОБ'ЄКТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ THE FIELD OF HEALTH PROTECTION AS AN OBJECT OF PUBLIC ADMINISTRATION

У статті з'ясовано, що публічне управління у сфері охорони здоров'я – публічно владна діяльність відповідних суб'єктів адміністрування на різних рівнях, яка не може розвиватись та функціонувати ізольовано від проблем сьогодення. Публічне управління у медичній сфері здійснюється за допомогою наступних складників – форми організації системи охорони здоров'я; методу управлінського впливу; джерел фінансування. Складовим елементом загального управління, який зумовлює наслідок роботи його об'єкта, є механізм управління. Визначено основні форми, методи та функції суб'єктів публічного управління сферою охорони здоров'я. Констатовано, що основним завданням публічного управління медичною сферою є розбудова орієнтованої на пацієнта системи, здатної забезпечити справедливе загальне охоплення послугами охорони здоров'я всього населення країни. Проаналізовано суб'єктів публічного управління загальнодержавного та місцевого значення; суб'єктів, наділених спеціалізованими публічними повноваженнями. Визначено основні завдання суб'єктів публічного управління у сфері охорони здоров'я. З'ясовано ключові завдання консультативно-дорадчих органів, які також віднесено до суб'єктів публічного управління у сфері охорони здоров'я (Колегія МОЗ України, Клініко-експертна комісія МОЗ України, Медична рада закладу охорони здоров'я України, Національна рада з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу). Проаналізовано повноваження профільного парламентського Комітету з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування. Окреслено проблематику даного напрямку діяльності та запропоновано шляхи їх вирішення. Теоретично обґрунтовано, що для досягнення якісного результату система управлінських механізмів на всіх рівнях публічного управління сферою медицини повинна діяти узгоджено, цілісно та збалансовано. Акцентовано увагу на необхідності подальшої автономізації закладів охорони здоров'я та децентралізованому підході до ухвалення управлінських рішень, що, як наслідок, сприятиме покращенню ефективності захисту прав пацієнтів під час реалізації їх конституційного права на охорону здоров'я.

Ключові слова: публічне управління, медична реформа, система охорони здоров'я, правове регулювання, механізми управління.

The article clarifies that public administration in the field of health care is a publicly powerful activity of the relevant administration subjects at different levels, which cannot develop and function in isolation from today's problems. Public management in the medical field is carried out with the help of the following components – the form of organization of the health care system; management influence method; sources of funding. A constituent element of general management, which determines the outcome of the operation of its object, is the management mechanism. The main forms, methods, and functions of subjects of public management in the field of health care are determined. It has been established that the main task of public management of the medical sphere is the development of a patient-oriented system capable of ensuring fair general coverage of health care services for the entire population of the country. Subjects of public administration of national and local significance were analyzed; entities endowed with specialized public powers. The main tasks of public administration subjects in the field of health care are defined. The key tasks of consultative and advisory bodies, which are also attributed to subjects of public administration in the field of health care (College of the Ministry of Health of Ukraine, Clinical Expert Commission of the Ministry of Health of Ukraine, Medical Council of the Health Care Institution of Ukraine, National Council on against tuberculosis and HIV/AIDS). The powers of the specialized parliamentary Committee on the Health of the Nation, Medical Care and Health Insurance were analyzed. The problems of this field of activity are outlined and ways of solving them are proposed. It is theoretically justified that in order to achieve a quality result, the system of management mechanisms at all levels of public management in the field of medicine should act in a coordinated, integral and balanced manner. Attention is focused on the need for further autonomy of health care institutions and a decentralized approach to management decision-making, which, as a result, will contribute to improving the effectiveness of the protection of patients' rights during the implementation of their constitutional right to health care.

Key words: public administration, medical reform, health care system, legal regulation, management mechanisms.

УДК 351.773
DOI <https://doi.org/10.32782/rma2663-5240-2023.34.5>

Аніщенко М.А.
к. юр. наук, доцент,
доцент кафедри соціальної медицини,
громадського здоров'я, медичного
та фармацевтичного права
Запорізький державний медичний
університет

Постановка проблеми. Публічне управління у сфері охорони здоров'я – публічно владна діяльність відповідних суб'єктів адміні-

стрування на різних рівнях, яка не може розвиватись та функціонувати ізольовано від проблем сьогодення. Зважаючи на те, що система

охорони здоров'я в Україні доволі складна та багаторівнева, а також з урахуванням того, що сфера діяльності суб'єктів публічного управління досить широка – від загального управління до ліцензування медичної діяльності, акредитації медичних закладів, контролю щодо дотримання чинного законодавства та ліцензійних умов, ефективний розвиток публічного управління у сфері охорони здоров'я можливий лише за умови «злагодженої, систематичної та безперебійної роботи всіх механізмів публічного адміністрування» [1, с. 109]. Тобто складовим елементом загального управління, який зумовлює наслідок роботи його об'єкта, є механізм управління. «Механізм публічного управління розглядається в єдності всіх його складових, як категорія не лише збірна, але й системна. А його засоби «окреслено» з їх механічної, динамічної сторони, що, як наслідок, сприяє відображенню в проблемі механізму процесу функціонування права та його динаміку» [2, с. 67].

Слушною у даному контексті є наукова думка В. Костюк, яка акцентує увагу на тому, що саме публічне управління у медичній сфері відіграє одну з ключових ролей у реалізації внутрішньої політики [3, с. 35]. Разом з тим, «...аналіз чинних нормативно-правових положень свідчить про недоліки як в організації системи суб'єктів управління сферою охорони здоров'я, так і безпосередньо в процесі управлінської діяльності» [4]. «Нині система охорони здоров'я в Україні знаходиться в постійному трансформаційному процесі, змінюються підходи щодо визначення базових принципів і механізмів управління як у державній, так і в приватній сферах охорони здоров'я» [5]. Зважаючи на це, вкрай актуальним для України на сьогодні є необхідність покращення ефективності діяльності суб'єктів публічного управління сфери охорони здоров'я відповідно до сучасних суспільних потреб.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання щодо управлінської діяльності у сфері охорони здоров'я не є новими, дослідженню окремих її аспектів приділяли увагу вчені у галузі державного управління (М. Білинська, Я. Радиш, Д. Карамішев, Д. Самофалов, Л. Руснак, В. Шевчук), медичних (В. Москаленко, Ю. Вороненко), економічних (С. Вовк) та юридичних наук (С. Стеценко, І. Сенюта, В. Галай, З. Гладун, В. Пашков, В. Захарчук, Б. Логвиненко, Р. Стефанчук, О. Стрельченко, В. Теремецький). Так, проблемні питання публічного управління у сфері обігу лікарських засобів досліджувала О. Стрельченко, медичного обслуговування – В. Захарчук, В. Шевчук. Механізми забезпе-

чення прав пацієнтів в державному управлінні були предметом дослідження В. Галай, В. Пашкова, Л. Руснака. Функції суб'єктів державного управління в медичній сфері на різних рівнях розглядали С. Вовк, Б. Логвиненко. Основні моделі організації системи охорони здоров'я у країнах зарубіжжя та можливість їх імплементації досліджував В. Теремецький. Питання правового регулювання медичної сфери розглядали Р. Стефанчук, З. Гладун, І. Сенюта, С. Стеценко. Разом з тим, з урахуванням триваючої реформи сфери охорони здоров'я та суттєвих законодавчих змін, а також зважаючи на виклики сьогодення – дії в Україні правового режиму воєнного стану, пандемічної ситуації, пов'язаної із COVID-19, відповідно, реформатування системи у окремих напрямках діяльності, питання щодо публічного управління сферою охорони здоров'я є актуальним та потребує додаткового дослідження.

Мета статті – визначити основні форми, методи та функції суб'єктів публічного управління сферою охорони здоров'я, окреслити проблемні питання та шляхи їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Публічне управління – це регламентована законами та іншими нормативно-правовими актами діяльність суб'єктів публічного управління, яку спрямовано на забезпечення відповідних заходів шляхом прийняття адміністративних рішень та надання встановлених законами послуг. Публічне управління у медичній сфері здійснюється за допомогою наступних складників – форми організації системи охорони здоров'я (держава формує систему публічного управління (централізовану, децентралізовану); методу управлінського впливу (застосування різних методів управління надає можливість визначити найбільш ефективні, а також окреслює напрям управлінського впливу (імперативний, диспозитивний); джерел фінансування (джерела фінансування мають вплив на кількість суб'єктів владних повноважень та обсяг їх правосуб'єктності).

Ключове завдання публічного управління медичною сферою – «розбудова орієнтованої на пацієнта системи, здатної забезпечити справедливе загальне охоплення послугами охорони здоров'я всього населення країни» [6]. До основних функцій публічного управління сферою охорони здоров'я відносять: окреслення напрямів реалізації норм чинного медичного законодавства; захист прав пацієнтів; удосконалення та стовідсоткове упровадження електронного обміну даними в медичній діяльності; забезпечення доступності ресурсів державної та комуналь-

ної охорони здоров'я; формування єдиного медичного простору України [4]. Стратегією Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) передбачено, що розбудова орієнтованої на пацієнта системи охорони здоров'я можлива лише за наявності «...багатокомпонентної комунікативної стратегії, яка охоплює населення країни, пацієнтів, медичних працівників та державні установи, а також забезпечення прозорості, актуальності та достовірності даних, які використовуються для публічного управління охороною здоров'я» [6, с. 92]. Важлива також подальша автономізація закладів охорони здоров'я та децентралізований підхід до ухвалення управлінських рішень, яка надасть можливість покращити ефективність захисту прав пацієнтів під час реалізації їх конституційного права на охорону здоров'я.

Суб'єкти, які здійснюють публічне управління у сфері охорони здоров'я, поділяються на суб'єктів: *загальнодержавного значення* (Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України); *із спеціалізованими публічними повноваженнями* (Міністерство охорони здоров'я України, Національна служба здоров'я України, Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками тощо); *місцевого значення* (місцеві державні адміністрації, сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також районні та обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст в сфері охорони здоров'я); *заклади охорони здоров'я* (як медичні заклади державної форми власності, підпорядковані Міністерству охорони здоров'я України, так і медичні заклади комунальної власності, підпорядковані органам місцевого самоврядування, а також медичні заклади приватної форми власності) та *громадські об'єднання* [7].

Система публічного управління сферою охорони здоров'я є ієрархічною. Так, Верховною Радою України здійснюється законодавче врегулювання даного напрямку, так як вона безпосередньо не здійснює управління сферою медичного обслуговування населення, а лише впливає на зазначену сферу через реалізацію функцій держави. При Верховній Раді України функціонує Комітет з питань охорони здоров'я, який є її робочим органом з питань охорони здоров'я. Гарантом права громадян на охорону здоров'я, відповідно до Конституції України та Основ законодавства України про охорону здоров'я, є Президент України. Кабінет Міністрів України забезпечує реалізацію державної політики у сфері державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення за програмою

медичних гарантій, координує роботу міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, крім того, через Міністра охорони здоров'я координує діяльність Національної служби здоров'я України. Рада громадського контролю забезпечує інтереси пацієнтів в рамках гарантованого державою пакета медичного обслуговування населення.

Основним органом у системі центральних органів виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у медичній сфері, є Міністерство охорони здоров'я України (МОЗ України), яке є провідним органом у системі центральних органів виконавчої влади щодо забезпечення реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я, розвитку медичних послуг, гарантування епідемічного благополуччя населення, впровадження електронної системи охорони здоров'я, забезпечення якісними лікарськими засобами і виробами медичного призначення. До складу МОЗ України входять органи державного управління (департаменти, управління, відділи, сектори), інші консультативні та дорадчі органи, які загалом складають систему управлінських органів і підрозділів.

Наступним центральним органом виконавчої влади, який здійснює публічне управління у медичній сфері, є Національна служба здоров'я України, яка: узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до її компетенції; готує пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, нормативно-правових актів міністерств та в установленому порядку виносить їх на розгляд Міністра охорони здоров'я; проводить аналіз і прогнозує потреби населення України у медичних послугах та лікарських засобах з метою розроблення проекту програми медичних гарантій; здійснює стратегічні закупівлі у частині щодо забезпечення медичних послуг та реімбурсації лікарських засобів за програмою медичних гарантій; розробляє проекти програм медичних гарантій та проекти специфікацій і умов закупівлі медичних послуг за програмою медичних гарантій; вносить пропозицій щодо тарифів і коригувальних коефіцієнтів; визначає референтні заклади охорони здоров'я, які визначені МОЗ як заклади охорони здоров'я незалежно від форми власності; проводить аналіз витрат при розрахунку єдиних тарифів на медичні послуги, що надаються за договорами про медичне обслуговування населення у межах програми медичних гарантій [8].

Міжвідомча координаційна рада при МОЗ України координує роботу закладів охорони здоров'я, що належать до сфери управління

міністерств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, ефективного використання і концентрації матеріально-технічних ресурсів, поліпшення якості надання медичного обслуговування населенню [9].

Крім того, при Міністерстві охорони здоров'я створено консультативно-дорадчі органи, які також віднесено до суб'єктів публічного управління у сфері охорони здоров'я. Серед них: Колегія МОЗ України, до повноважень якої віднесено ухвалення рішень щодо перспектив і ключових напрямів діяльності МОЗ України, розгляд пропозицій щодо удосконалення законодавства у даному напрямі, забезпечення співпраці з центральними органами виконавчої влади, місцевими держадміністраціями, органами місцевого самоврядування під час виконання покладених на них завдань, розширення міжнародного співробітництва [10]; Клініко-експертна комісія МОЗ України, яка колегіально розглядає звернення фізичних та юридичних осіб за конкретними випадками у закладах охорони здоров'я; Медична рада закладу охорони здоров'я України, до повноважень якої віднесено здійснення внутрішнього контролю якості надання медичної допомоги та медичного обслуговування закладами охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування; Національна рада з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу, яка надає пропозиції щодо визначення пріоритетів та забезпечення реалізації державної політики з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу.

Особливе місце в управлінській діяльності з організації охорони здоров'я належить профільному парламентському Комітету з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування, до складу якого входять такі підкомітети: підкомітет з питань медичного страхування; підкомітет з питань охорони здоров'я; підкомітет з питань фармації та фармацевтичної діяльності; підкомітет з питань сучасних медичних технологій та розвитку трансплантології; підкомітет з питань забезпечення епідемічної безпеки, боротьби із ВІЛ/СНІД та соціально небезпечних захворювань; підкомітет з питань медичної техніки та медичного страхування; підкомітет з питань оздоровлення та охорони материнства і дитинства; підкомітет з питань військової медицини; підкомітет з питань технічного регулювання та стандартизації у сфері охорони здоров'я; підкомітет з питань профілактики та боротьби з онкологічними захворюваннями [11]. Слід зазначити, що саме даним Комітетом розглядаються питання щодо запровадження та

реалізація міжнародних стандартів на основі європейських директив, настанов, інструкцій та інших норм. Так, лише упродовж поточного року розглянуто питання про стан адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу (*acquis EC*) з питань громадського здоров'я та виконання міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції з урахуванням висновків Аналітичного звіту Європейської Комісії щодо узгодження законодавства України з нормативно-правовою базою ЄС, а також обговорено заходи, що вживаються Міністерством охорони здоров'я України для виконання міжнародно-правових зобов'язань України з питань громадського здоров'я у розрізі сфер, визначених Додатком ХІ до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Саме на засіданнях даної Комісії заслуховуються звіти Рахункової палати щодо результатів аудиту ефективності використання коштів державного бюджету.

Повноваження щодо санітарно-епідеміологічного нагляду розподілено між Міністерством охорони здоров'я, Державною службою України з питань праці та Державною службою з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів. Звернемо увагу на те, що до 2017 року зазначені функції виконувала Державна санітарно-епідеміологічна служба України. Проте розподіл функцій не приніс ефективного результату, про що свідчить ситуація під час пандемії, пов'язаної з COVID-19. «Усі повноваження щодо санітарно-епідеміологічного нагляду, які наразі мають Міністерство охорони здоров'я України, Державна служба України з питань праці, Державна служба з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, – зазначає О. Стрельченко, – згруповано хаотично та необґрунтовано» [12]. З метою усунення дублювань окремих функцій суб'єктів публічного управління, а також покращення ефективності діяльності у частині, що стосується контролю та відповідальності у даному напрямі, необхідно на законодавчому рівні чітко визначити повноваження Міністерства охорони здоров'я України, Державної служби України з питань праці, Державної служби з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів щодо забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя населення в країні на всіх рівнях адміністрування. Слушною у даному контексті є наукова думка Р. Стефанчука, який одним із пріоритетних напрямів удосконалення законодавства про охорону здоров'я в Україні вважає систематизацію чинної нормативно-правової

бази. «Правові акти, що регламентують охорону здоров'я громадян, інколи ухвалюють несистемно, подекуди відсутня єдність у підходах до законодавчого забезпечення права на охорону здоров'я» [13].

Варто також не забувати, що сфера охорони здоров'я не обмежується лише сферою надання медичних послуг, провадженням медичної діяльності. Адже охорона здоров'я є дуже широкою сферою суспільної діяльності, що охоплює не лише медичну, а й фармацевтичну діяльність, реабілітацію (згідно Закону України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» реабілітація є окремим видом діяльності в сфері охорони здоров'я), діяльність народних цілителів тощо [14]. Поняття охорони здоров'я дуже чітко визначено у Законі України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», де вказано, що охорона здоров'я – система заходів, спрямованих на збереження та відновлення фізіологічних і психологічних функцій, оптимальної працездатності та соціальної активності людини при максимальній біологічно можливій індивідуальній тривалості її життя. Такі заходи здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи, заклади охорони здоров'я; фізичні особи – підприємці, які зареєстровані у встановленому законом порядку та одержали ліцензію на право провадження господарської діяльності з медичної практики; медичні та фармацевтичні працівники, фахівці з реабілітації, громадські об'єднання і громадяни [15]. Окрім того, до сфери охорони здоров'я буквально «вмонтовані» заклади вищої освіти, що готують фахівців в сфері охорони здоров'я та мають у своєму складі клінічні кафедри та університетські клініки. А виходячи із зазначеного, коло суб'єктів публічного управління слід значно розширити, та включити до цього переліку, наприклад, Державну службу України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, що зокрема, здійснює ліцензування фармацевтичної діяльності.

Важливими суб'єктами публічного управління в сфері охорони здоров'я є також органи місцевого самоврядування, які, в першу чергу, виконують функції органів управління на даний момент найчисленнішої категорії закладів охорони здоров'я – комунальних некомерційних підприємств. Саме від управлінських рішень органів місцевого самоврядування залежить мережа комунальних закладів охорони здоров'я – реорганізувати, ліквідувати існуючі або навпаки створити нові заклади охорони здоров'я на території відповідних громад є прерогативою органів місцевого самоврядування. Органи місцевого самоврядування

також мають можливості виділити кошти на закупівлю медичного обладнання, а також на ремонти будівель та споруд комунальних закладів охорони здоров'я, в тому числі органи місцевого самоврядування можуть передати комунальним закладам охорони здоров'я нові будівлі та споруди для здійснення їх статутної діяльності. Окрім того, органи місцевого самоврядування мають право затверджувати та виконувати місцеві програми соціально-економічного розвитку, в тому числі і у сфері охорони здоров'я. Зміст зазначених програм може бути різноманітним. Наприклад, в рамках програм соціально-економічного розвитку можуть фінансуватися наступні заходи покращення сфери охорони здоров'я в межах певної територіальної громади:

- безоплатна або пільгова видача лікарських засобів соціально незахищеним категоріям мешканців територіальної громади;
- надання в безоплатне користування приміщень, будівель та споруд приватним закладам охорони здоров'я, які здійснюють діяльність на території громади;
- надання фінансової підтримки для закупівлі медичного обладнання приватним закладам охорони здоров'я та фізичним особам-підприємцям, які здійснюють господарську діяльність з медичної практики на території громади;
- надання в безоплатне користування житла для лікарів та медичних сестер, фельдшерів, інших працівників охорони здоров'я, які працюють на території відповідної громади територіальної громади, а також забезпечення їх безоплатними або пільговими комунальними послугами [16].

Здійснення цих та інших важливих функцій щодо публічного управління у сфері охорони здоров'я органами місцевого самоврядування гарантують Конституція України [17], Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» [16], інші акти чинного законодавства України.

Так, згідно ст. 13 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», складовою частиною державної політики охорони здоров'я в Україні є політика охорони здоров'я в Автономній Республіці Крим, місцеві і регіональні комплексні та цільові програми, що формуються Верховною Радою Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування та відображають специфічні потреби охорони здоров'я населення, яке проживає на відповідних територіях. Водночас, відповідно до ст. 14 зазначеного Закону, виконавчі органи сільських, селищних, міських рад здійснюють управління кому-

нальними закладами охорони здоров'я, організацію їх матеріально-технічного, кадрового та фінансового забезпечення відповідно до закону [15].

На виконання Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань діяльності закладів охорони здоров'я», за організаційно-правовою формою заклади охорони здоров'я комунальної власності можуть утворюватися та функціонувати як комунальні некомерційні підприємства або комунальні установи [18]. Оскільки договори про медичне обслуговування населення можуть укладати лише комунальні некомерційні підприємства, органам місцевого самоврядування у терміновому порядку потрібно було реорганізувати комунальні установи у комунальні некомерційні підприємства. Для цього було розроблено Методичні Рекомендації з питань перетворення закладів охорони здоров'я з бюджетних установ у комунальні некомерційні підприємства, що схвалені робочою групою з питань реформи фінансування сфери охорони здоров'я України, протокол 14.04.2017 № 9 [19].

Важливою функцією органів місцевого самоврядування з публічного управління є призначення на посаду керівників комунальних закладів охорони здоров'я за результатами конкурсного відбору. Конкурсний відбір організовують також органи місцевого самоврядування, що впливає з норм постанови Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1094 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посади керівника державного, комунального закладу охорони здоров'я» [20].

Значний вплив органи місцевого самоврядування мають при утворенні та функціонуванні спостережної ради комунального закладу охорони здоров'я, адже зазначена спостережна рада створюється за рішенням органів місцевого самоврядування. Згідно постанови Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1077 «Про спостережну раду закладу охорони здоров'я та внесення змін до Типової форми контракту з керівником державного, комунального закладу охорони здоров'я», до складу спостережної ради, зокрема, мають входити:

– представники структурних підрозділів з питань охорони здоров'я та соціального захисту населення місцевої держадміністрації та/або виконавчого органу відповідної місцевої ради – від однієї до чотирьох осіб;

– депутатів місцевих рад (за згодою) – від однієї до двох осіб [21].

Висновок. Таким чином, публічне управління у сфері охорони здоров'я в Україні здійснюється як вищими органами державної влади, так і безпосередньо спеціалізованими органами публічного управління в охороні здоров'я на чолі з Міністерством охорони здоров'я України, а також органами місцевого самоврядування. З метою покращення ефективності реалізації основних завдань та стратегічних напрямів щодо підвищення ефективності публічного управління у медичній сфері необхідно удосконалювати його на всіх рівнях забезпечення. Адже для досягнення якісного результату система управлінських механізмів на всіх рівнях управління повинна діяти узгоджено, цілісно та збалансовано. Важлива також подальша автономізація закладів охорони здоров'я та децентралізований підхід до ухвалення управлінських рішень, яка надасть можливість покращити ефективність захисту прав пацієнтів під час реалізації їх конституційного права на охорону здоров'я.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Стрельченко О.Г. Публічне адміністрування у сфері обігу лікарських засобів: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2019. 518 с.
2. Орзіх М. Ф. Особистість і право: монографія. Одеса: Юридична література, 2005. 312 с.
3. Костюк В.С. Реформування охорони здоров'я в Україні в умовах європейської орієнтації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: «Економіка і менеджмент». 2017. Вип. 24(2). С. 40. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2017_24%282%29_11
4. Логвиненко Б. Основні функції публічного адміністрування сферою охорони здоров'я в Україні. *Національний юридичний журнал: теорія і практика*. Грудень, 2017. С. 55–58.
5. Муляр Г.В. Особливості взаємодії управлінських органів у сфері охорони здоров'я. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2020. № 2. С. 97.
6. Самофалов Д. О. Упровадження електронної системи охорони здоров'я як складник публічного управління охороною здоров'я: світовий досвід. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2020. Вип. 1 (44). С. 92–99. URL: [http://www.dridu.dp.ua/zbirnik_dums/2020/2020_01\(44\)/14.pdf](http://www.dridu.dp.ua/zbirnik_dums/2020/2020_01(44)/14.pdf)
7. Неугодніков А. Публічне адміністрування у сфері охорони здоров'я. *Юридичний вісник*. 2019. № 3. С. 63–69.
8. Положення про Міжвідомчу координаційну раду при Міністерстві охорони здоров'я з питань міжгалузевої взаємодії закладів охорони здоров'я: постанова Кабінету Міністрів України від 22.03.2000 № 536. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/536-2000-%D0%BF#Text>
9. Про затвердження Положення про колегію Міністерства охорони здоров'я України: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 05.12.2003

№ 567. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0567282-03>

10. Положення про клініко-експертну комісію Міністерства охорони здоров'я України: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 05.02.2016 № 69. URL: <https://moz.gov.ua/polozhennja-pro-ministriv>

11. Комітет Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Комітет_Верховної_Ради_України_з_питань_здоров%27я_нації_медичної_допомоги_та_медичного_страхування

12. Стрельченко О.Г. Доктринальна характеристика адміністративної відповідальності за порушення норм (правил) у сфері обігу лікарських засобів. *Адміністративне право і процес*. 2019. № 3. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/3/34.pdf>

13. Стефанчук Р.О., Янчук А. О., Стефанчук М.М., Стефанчук М.О. Проведення в Україні кодифікації медичного законодавства: до питання постановки проблеми. *Патологія*. Том 15. № 2(43), травень-серпень 2018. С. 242–247.

14. Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я: Закон України від 03.12.2020 № 1053-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text>

15. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#n595>

16. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text>

17. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>

18. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань діяльності закладів охорони здоров'я: Закону України від 06.04.2017 № 2002-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2002-19#Text>

19. Методичні Рекомендації з питань перетворення закладів охорони здоров'я з бюджетних установ у комунальні некомерційні підприємства, схвалені робочою групою з питань реформи фінансування сфери охорони здоров'я України, протокол 14.04.2017 № 9. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001282-17#Text>

20. Про затвердження Порядку проведення курсу на зайняття посади керівника державного, комунального закладу охорони здоров'я: постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1094. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1094-2017-%D0%BF#Text>

21. Про спостережну раду закладу охорони здоров'я та внесення змін до Типової форми контракту з керівником державного, комунального закладу охорони здоров'я: постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1077. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1077-2017-%D0%BF#Text>